

DOI: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2023-29-2-19>
УДК 1:355.01(47)+165/74

Ярослав Любимий

Україна як носій нового гуманізму: шлях перемоги над неототалітаризмом?

Рецензія на монографію
Назіпа Хамітова «Війна в Україні
і новий гуманізм: Давид проти Голіафа.
Метаантропологія історії XXI століття»

Рецензію присвячено аналізу нової книги Назіпа Хамітова «Війна в Україні і новий гуманізм: Давид Проти Голіафа. Метаантропологія історії XXI століття», яка вийшла друком у Болгарії.

Ключові слова: Назіп Хамітов, «Війна в Україні і новий гуманізм: Давид Проти Голіафа. Метаантропологія історії XXI століття», війна, новий гуманізм, метаантропологія.

Сучасний глобальний світ перебуває у такій точці соціальної біфуркації, котра визначає вибір вектору розвитку цивілізації: чи піде цей розвиток у напрямку вдосконалення демократії, зростання рівня та якості життя переважної більшості мешканців глобального співтовариства, а також подолання кліматичних та інших екологічних загроз, чи глобальне співтовариство деградує у сторону тоталітаризму й неототалітаризму, що може призвести до низки руйнівних війн та незворотної екологічної катастрофи. Правильний вибір, що сприяє вільному й гідному життю людини, можливий у тому випадку, коли більшість членів суспільства на чолі з культурною елітою цілеспрямовано працюватимуть над вдосконаленням власного етосу, котрий наповнюється рисами нового гуманізму. Саме цій актуальній для сьогодення проблемі присвячена книга Назіпа Хамітова, що видана англійською [Khamitov 2023a] і болгарською мовами [Khamitov 2023b] у Болгарії в авторитетному видавництві інтелектуальної літератури КІБЕА.

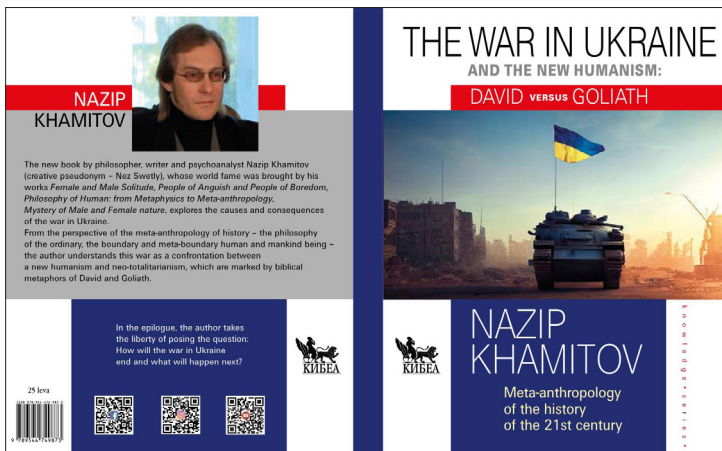
Автор писав цю книжку у Києві під час звуків сирен та вибухів, розмірковуючи про те як обстояти права та гідність людини в умовах жорстокої агресії з боку тоталітарної країни, котра загрожує всьому світу війною і спрямована на примус громадян вільних демократичних країн відмовитися від власного способу життя. Агресор у війні проти демо-

© Ярослав Любимий, 2023

кратичного світу намагається морально виправдати саме війну проти людяності не лише у засобах масової інформації, а й у широких інформаційних соціальних мережах. Протистояти цьому можна лише з позицій єдино правильних цінностей нового гуманізму.

Автор звертає увагу на те, що країни із тоталітарними політичними режимами поширюють у світі ідеологію і практику антилюдяності подібно до дій Гітлера та Сталіна у роки Другої світової війни, і з позицій сили й погроз застосування сили пропагують антилюдяність у засобах масової інформації. Дійсно, у сучасному світі людина потрапляє у вир інформаційних потоків і це може призвести до того, що вона може стати «гугл-мислячою» істотою, котра може втратити зв'язок із базовими життєвими сенсами. У цих умовах найбільш важливим є те, щоб вона зберегла власну людяність, що ґрунтується на засадничих цінностях виживання та розвитку людства. Одним із основних лейтмотивів книги є застереження проти того, щоб людина у екзистенціальній боротьбі із тоталітаризмом та неототалітаризмом, де ставкою є життя та смерть, сама не зайняла спільну сторону зі злом, перейнявши риси останнього, а залишилася людяною. У цьому і полягає асиметричність дій сторони добра – надати прибічникам тоталітаризму шанс позбутися агресивності та людиноненависництва. Адже людство в решті-решт має прийти до відмови у праві на існування тим політичним режимам, що вдаються до політики етноциду та екоциду.

У центрі цього глобального протистояння опинилася Україна, котра стримує агресію російського неототалітаризму і стоїть на заваді поширення цієї агресії на територію високоцивілізованих демократичних країн. Ця війна є частиною глобального протистояння демократії та тоталітаризму, яке є, по суті справи, Другою холодною війною. Автор вважає, що

громадянському суспільству необхідно цілеспрямовано впроваджувати в глобальну суспільну свідомість ідею нового гуманізму як такого, що має подолати війну проти людяності. Український народ прагне до найбільш повного втілення ідеї нового гуманізму, що спирається на золоте правило моралі: «стався до іншого так, як ти бажаєш, що він ставився до тебе», і робить над собою моральне зусилля, щоб уникати ситуацій, у якій необхідно реагувати на зло злом. Це, власне, і має здійснити ціннісну революцію у свідомості великих груп людей у багатьох країнах світу з метою подолання військових загроз, і, разом із тим, що не менш важливо – врятувати планету від кліматичної катастрофи. Автор відзначає, що український народ за останні тридцять років пройшов величезний шлях суспільного й морального розвитку і наразі в умовах атак на цивільну інфраструктуру та житлові будинки ворожих бомб та ракет проявляє неабияку стійкість та мужність, знаходячись на вістрі протиборства із тоталітаризмом за добробут та мирне майбутнє всього людства.

Праця виконана у жанрі філософського есе, подібного до есе Альбера Камю «Міф про Сизіфа» [Камю 2021]. Проте екзистенціальну проблематику автор доповнює метаантропологічним та соціокультурним аналізом складної багатоаспектної кризи, у якій опинилося людство після 24.02.2022. Автор зазначає, що у XXI столітті у добу Інтернету та соціальних мереж ускладнюється ситуація екзистенціальної боротьби із неототалітаризмом, який вдається до мімікрії під демократію і свободу слова. Щоб перемогти неототалітаризм громадяни різних країн мають виробити імунітет стосовно його інформаційної методики постправди.

Війна не повинна закінчитися гібридним миром, котрий є переплетінням війни та миру, і котрий неминуче може призвести до нової війни у коротко- чи середньостроковій перспективі. Справжній мир не повинен принижувати гідність однієї із сторін. Автор зазначає, що українському народові притаманна і вироблена століттями власна ідентичність, і світоглядна толерантність, котра проявилася у здатності приймати у власну культуру ментальні риси інших народів та їх культур. Україна у цій антиколоніальній війні за незалежність має шляхом протистояння агресії на полі бою сприяти деколонізації поневолених народів Російської Федерації, включаючи й значну частину самих росіян, їхньому світоглядному звільненню та державотворенню у цивілізованих рамках. Лише це має привести до трансформації агресивного політичного режиму Російської Федерації і подолати військову загрозу не лише для України, а й для багатьох демократичних країн.

Вихід нової книги Назіпа Хамітова – це справжня інтелектуальна подія не лише для філософів і вчених, а й для політиків, державних діячів, всіх тих, хто прагне мислити тверезо, критично й креативно. Книга написана ясною і цікавою мовою, вона прояснює свідомість і надає віру в

те, що протистояння нового гуманізму і неототалітаризму завдяки духовній свободі і мудрості завершується перемогою гуманізму. Як каже автор: «Давид завжди перемагає Голіафа. Зовні та всередині. У всіх часах, світах і країнах».

Посилання:

Камю, А. (2021). *Міф про Сізіфа. Бунтівна людина* / пер. з фр. О. Жупанського. Харків: Фоліо.

Хамитов, Н. (2023). *Войната в Украйна и новият хуманизъм: Давид срещу Голиат. Метаантропология на историята на XXI век*. София: КИБЕА. <https://kibea.net/book/3319>

Khamitov, N. (2023). *The War in Ukraine and the new Humanism: David versus Goliath. Meta-anthropology of history of the 21st century*. Sofia: KIBEA Publishing, 2023. 123 c. <https://kibea.net/book/3321>

References:

Camus, A. (2021). *The myth of Sisyphus. The Rebel* / trans. from Fr. O. Zhupanskyi. Kharkiv: Folio.

Khamitov, N. (2023a). *The War in Ukraine and the new Humanism: David versus Goliath. Meta-anthropology of history of the 21st century*. Sofia: KIBEA Publishing. <https://kibea.net/book/3321>

Khamitov, N. (2023b). *The War in Ukraine and the new Humanism: David versus Goliath. Meta-anthropology of history of the 21st century*. [In Bulgarian]. Sofia: KIBEA Publishing. <https://kibea.net/book/3319>

Yaroslav Lyubiviy. Ukraine as a carrier of the new humanism: the way to victory over neo-totalitarianism? Review of Nazip Khamitov's monograph «The War in Ukraine and the new Humanism: David versus Goliath. Meta-anthropology of history of the 21st century»

The review is devoted to an analysis of Nazip Khamitov's new book "War in Ukraine and the New Humanism: David versus Goliath. Metaanthropology of history of the 21st century", which was published in Bulgaria.

Keywords: Nazip Khamitov, "War in Ukraine and the new humanism: David versus Goliath. Metaanthropology of history of the 21st century", war, new humanism, metaanthropology.

Любивий, Ярослав, доктор філософських наук, професор, провідний науковий співробітник відділу історії зарубіжної філософії, Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України.

E-mail: yaroslav.lyubiviy@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-9929-7323>

Lyubiviy, Yaroslav, doctor of philosophy, professor, leading researcher of the H. S. Skovoroda Institute of Philosophy, National Academy of Sciences of Ukraine.

E-mail: yaroslav.lyubiviy@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-9929-7323>